

«Θέλω να πιστεύω ότι ψάχνετε ένα γάμο και όχι διαζύγιο»

MIROSLAV LAJCAK: Επιτυχία της διπλωματίας μας να φέρνει όλα τα κόμματα μαζί να συζητούν το μέλλον της Κύπρου

Της Αντιγόνης Σολομωνίδου Δρουσιώτου
antigoni.drousiotou@phileleftheros.com

Ο διάλογος μεταξύ ελληνοκυπριακών και τουρκοκυπριακών κομμάτων άρχισε πριν από 25 χρόνια με πρωτοβουλία της τότε Τσεχοσλοβακικής Δημοκρατίας. Η πρώτη συνάντηση έγινε στην Πράγα την άνοιξη του 1989 με πρωτοβουλία του τότε πρέσβη της Τσεχοσλοβακίας στη χώρα μας, δρ. Εμίλ Κέμπλουσεκ, με στόχο τη συζήτηση του Κυπριακού. Μετά το βελούδινο διαζύγιο την ακτάλη πύρε η Σλοβακία. Εκτοτε οι συναντήσεις γίνονται υπό την αιγίδα του διπλωματικού εκπροσώπου της Σλοβακίας στη Λευκωσία. Με την ευκαιρία της συμπλήρωσης 25 χρόνων από την πρώτη συνάντηση των εκπροσώπων των κομμάτων, ο υπουργός Εξωτερικών της Σλοβακίας Miroslav Lajcak θα βρίσκεται στη χώρα μας για διήμερη επίσκεψη μαζί με επιχειρηματίες που θα υπογράψουν Μνημόνιο Συνεργασίας σε επίπεδο ΚΕΒΕ και CIPA με τους Κύπριους ομολόγους τους. Δηλώνει πως οι δικοινοτικές συναντήσεις συμβάλλουν στην οικοδόμηση της εμπιστοσύνης μεταξύ των δυο κοινοτήτων και θέλει να πιστεύει ότι ψάχνουμε «ένα γάμο και όχι διαζύγιο».

► 25η επέτειος δικοινοτικού διαλόγου πολιτικών κομμάτων στο Λήδρα Πάλας

► Οι δικοινοτικές συναντήσεις συμβάλλουν στην οικοδόμηση αυτής της εμπιστοσύνης

Έτοιμοι για συνεργασία στον τομέα της Έρευνας

Πώς μπορεί να βοηθήσει η Σλοβακία στην επανεκκίνηση της κυπριακής οικονομίας; Μετά την κατάρρευση του τραπεζικού τομέα στην Κύπρο έχετε συνειδητοποιήσει το ρίσκο της οικοδόμησης της οικονομίας σας μόνο σε ένα ή δύο τομείς. Μια σταδιακή μείωση της εξάρτησης από το ΑΕΠ σας από τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες θα πάει χέρι-χέρι με μια ενισχυμένη εξάρτηση του ενεργειακού τομέα στην αύξηση του ΑΕΠ. Η Σλοβακική Δημοκρατία πέρασε από παρόμοιες αλλαγές. Μετά τη διάλυση της Τσεχοσλοβακίας, η βαριά βιομηχανία στη Σλοβακία άρχισε να ξεθωριάζει και έπρεπε να προσελκύσουμε ξένους επενδυτές. Ως μέρος των προσπαθειών μας έπρεπε να κάνουμε πολύ σημαντικές αλλαγές στο νομοθετικό και επιχειρηματικό περιβάλλον. Το αποτέλεσμα είναι ότι εμείς, ως μια μικρή χώρα, είμαστε ένας από τους μεγαλύτερους κατασκευαστές αυτοκινήτων ανά κάτοικο. Μπορούμε τώρα να επικεντρωθούμε σε τομείς με μεγαλύτερη προστιθέμενη αξία, όπως η Έρευνα και Ανάπτυξη. Προκειμένου να τονωθεί η οικονομία της Σλοβακίας προς μια ανάπτυξη που να βασίζεται στην αύξηση της ικανότητας καινοτομίας και της αριστείας στην έρευνα και την καινοτομία, προκειμένου να σπריζει τη βιώσιμη ανάπτυξη των εισοδημάτων, της απασχόλησης και της ποιότητας ζωής, η Κυβέρνηση της Σλοβακίας ενέκρινε το Νοέμβριο του 2013 το «Έρευνα και Καινοτομία, στρατηγική για εξυπνη εξειδίκευση της Σλοβακικής Δημοκρατίας». Στο πλαίσιο αυτό, η Σλοβακία οργανώνει διάφορα συνέδρια και φόρουμ καινοτομίας στο εσωτερικό και στο εξωτερικό και είμαστε έτοιμοι να συνεργαστούμε με την Κύπρο σε αυτόν τον τομέα.

Ως εκ τούτου, πιστεύω ότι μπορούμε να βοηθήσουμε την Κύπρο να αναδιοργανώσει και να επανεκκινήσει την οικονομία με την ανταλλαγή απόψεων και διδασμάτων κατά την περίοδο μετασχηματισμού της. Η Κύπρος θα είναι σε θέση να επωφεληθεί από μερικές από αυτές τις εμπειρίες κατά την ανάπτυξη του ενεργειακού της τομέα.

Αρχίζετε σήμερα διήμερη επίσημη επίσκεψη, με την ευκαιρία της 25ης επετείου του δικοινοτικού διαλόγου των πολιτικών κομμάτων στο Λήδρα Πάλας. Την άνοιξη του 1989, ο τότε πρέσβης της Τσεχοσλοβακίας στην Κύπρο, δρ. Εμίλ Κέμπλουσεκ, πρότεινε στους ηγέτες των πολιτικών κομμάτων από τις δύο κοινότητες να συζητήσουν μαζί το Κυπριακό. Πέντε Ελληνοκύπριοι ηγέτες και τρεις Τουρκοκύπριοι παρευρέθηκαν στην Πράγα, στις 16 Μαΐου 1989. Όλοι τους είχαν την άποψη ότι η συνάντηση αποδείχθηκε πολύ χρήσιμη και αποφασίσαν να συνεχίσουν τις συναντήσεις, έτσι καθορίστηκε το πλαίσιο του δικοινοτικού διαλόγου, που διοργανώνονται τακτικά από την Πρεσβεία της Δημοκρατίας της Σλοβακίας στη Λευκωσία.

Ποιο ήταν το μεγαλύτερο επίτευγμα τα 25 χρόνια; Νομίζω ότι το μεγαλύτερο επίτευγμα είναι το γεγονός ότι ο δικοινοτικός διάλογος έχει αποδειχθεί βιώσιμος, σε αντίθεση με πολλές άλλες ειρηνευτικές πρωτοβουλίες, και ότι η σλοβακική διπλωματία χαιρεί της εμπιστοσύνης των δύο κοινοτήτων ως αμερόληπτης διαμεσολαβητικής. Ένα άλλο επίτευγμα είναι ότι σήμερα συμμετέχουν δεκατέσσερα πολιτικά κόμματα, ενώ στην αρχή ήταν μόνο οκτώ. Είναι επιτυχία της δικής μας διπλωματίας να φέρνει όλα τα πολιτικά κόμματα μαζί να συζητούν το μέλλον της Κύπρου και του λαού της.

Ποια η μεγαλύτερη αποτυχία; Το ότι η Κύπρος εξακολουθεί να είναι διαιρεμένη και ότι το 2014, κατά συνέπεια, εξακολουθεί να υπάρχει ανάγκη για τις δικοινοτικές συναντήσεις. Οστόσο, πρέπει να τονιστεί ότι ο δικοινοτικός διάλογος απλώς διευκολύνει, παράλληλα με τα Ηνωμένα Έθνη, τη διαδικασία εξεύρεσης λύσης του Κυπριακού. Σκοπός του δεν είναι να λύσει το Κυπριακό.

Τι πρέπει να γίνει ώστε να αναβαθμιστούν οι συναντήσεις; Για πολλά χρόνια, η μορφή του δικοινοτικού διαλόγου ήταν σχεδόν η ίδια. Πρέπει να βρούμε τρόπους για να αυξήσουμε την ευαισθητοποίηση του κόσμου για τα αποτελέσματα των συναντήσεων στο Λήδρα Πάλας. Θα θέλαμε να το επιτύχουμε αυτό, ιδίως, με την ενθάρρυνση Μέτρων Οικοδόμησης Εμπιστοσύνης και μέσω της στενότερης συνεργασίας με τα μέσα ενημέρωσης.

Πώς μπορούν οι συναντήσεις αυτές να βοηθήσουν τις διαπραγματεύσεις; Η κύρια ευθύνη των διαπραγματεύσεων για λύση στηρίζεται στους ώμους των ηγετών των δύο κοινοτήτων. Οστόσο, στο τέλος της ημέρας θα είναι οι απλοί πολίτες που θα αποφασίσουν αν θα αποδεχθούν την συμφωνημένη λύση με δημοψηφίσματα. Η επιτυχής έκβαση του δημοψηφίσματος μπορεί να επιτευχθεί εφόσον υπάρχει εμπιστοσύνη μεταξύ των πολιτικών κομμάτων και του κοινού και των δύο κοινοτήτων. Οι δικοινοτικές συναντήσεις συμβάλλουν στην οικοδόμηση αυτής της εμπιστοσύνης.

Συνεχίζει να είναι η παρουσία από το 2001 της σλοβακικής στρατιωτικής δύναμης στην Ειρηνευτική Απο-

στολή των Ηνωμένων Εθνών. Πράγματι, η Σλοβακική Δημοκρατία έχει 157 ειρηνευτές και 2 αξιωματικούς της αστυνομίας στην ΟΥΝΦΙΚΥΠ, ως συμπληρωματική δέσμευση να συμβάλλουμε σε μια ειρηνική ζωή στην Κύπρο.

Πώς βλέπετε το Κυπριακό; Πρώτα απ' όλα, είναι ένα πολύ περίπλοκο θέμα, σηματοδομένο από πόνο από το παρελθόν και στις δυο κοινότητες. Καμία χώρα χωρίς παρόμοιες εμπειρίες δεν θα πρέπει να υποβάλει τις παρατηρήσεις της σχετικά για τις μέχρι σήμερα προσπάθειες για να βρεθεί μια ειρηνική λύση προς όφελος όλων των Κυπρίων. Έχω προσωπικά βιώσει κάτι παρόμοιο στη Βοσνία-Ερζεγοβίνη, και σε μεγάλο βαθμό στο έδαφος των Δυτικών Βαλκανίων. Η προϋπόθεση για εξεύρεση λύσης «κυπριακής ιδιοκτησίας» και «κυπριακής ηγεσίας» πρέπει να γίνει αποδεκτή από όλους. Η διεθνής κοινότητα μπορεί να προσφέρει μόνο ένα επιπλέον χέρι βοήθειας.

Ποια είναι η μεγαλύτερη δυσκολία του Κυπριακού; Σχεδόν 40 χρόνια έχουν περάσει από τότε που οι δύο κοινότητες στην Κύπρο έχουν σταματήσει να ζουν μαζί. Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου το μεγαλύτερο μέρος του εκλογικού σώματος άλλαξε. Όταν οι ηγέτες συμφωνήσουν σε λύση, θα χρειαστεί να ζητήσουν την εντολή και έγκριση του λαού, οι περισσότεροι από τους οποίους δεν

έχουν την εμπειρία να ζουν με την άλλη κοινότητα. Υπό το πρίσμα αυτό, η μεγαλύτερη δυσκολία θα είναι να κερδίσει την υποστήριξη του κόσμου και να του αποδείξει ότι το μελλοντικό κοινό κράτος μπορεί να είναι βιώσιμο.

Πώς βλέπετε τις διαπραγματεύσεις; Η Σλοβακία χαιρέτισε δημοσίως την επανέναρξη των συνομιλιών και την υιοθέτηση της κοινής δήλωσης των δύο ηγετών, στις 11 Φεβρουαρίου 2014. Με αυτό έχει λήξει ένα διετές πάγωμα των συνομιλιών στο υψηλότερο πολιτικό επίπεδο. Οι διαπραγματεύσεις είναι πάντα ένα καλό σημάδι στη διπλωματία. Γνωρίζω, επίσης, ότι οι δύο πρώτοι μήνες των συνομιλιών χαρακτηρίστηκαν από μια αρχική εξέταση των θέσεων και των δύο κοινοτήτων. Έδειξε τεράστιες διαφορές στις παραμέτρους και τις συνθήκες της μελλοντικής διευθέτησης. Ως εκ τούτου, θέλω να πιστεύω ότι αυτή η δεύτερη φάση των συνομιλιών θα είναι σημαντική και ότι και οι δύο κοινότητες θα διαπραγματευτούν με εποικοδομητικό τρόπο, ώστε να προχωρήσει η διαδικασία.

Ζητούμε ως Μέτρο Οικοδόμησης Εμπιστοσύνης την επιστροφή της κλειστής πόλης των Βαρωσίων στους νόμιμους κατοίκους της. Τι λέτε; Το θέμα των Βαρωσίων είναι πολύ ευαίσθητο. Για τους Ελληνοκύπριους είναι ένα κεντρικό ζήτημα και ο πρόεδρος

Βιώσιμη ειρήνη απαιτεί δύσκολες αποφάσεις

Μπορούμε να δώσουμε μια ευκαιρία στην ειρήνη μετά από 50 χρόνια; Ο χρόνος που έχει περάσει είναι ο ισχυρότερος εχθρός σας. Οστόσο, ποτέ δεν είναι αργά για την ειρήνη. Η επίτευξη ειρηνικής λύσης θα είναι δύσκολη, αλλά πρέπει να θυμόμαστε ότι η ειρήνη δεν μπορεί να θεωρείται δεδομένη και απαιτεί πολλή δουλειά. Βιώσιμη ειρήνη χρειάζεται πολλές δύσκολες αποφάσεις, θυσίες και ετοιμότητα για την αμοιβαία αποδοχή των διαφορών και συμφιλίωση. Η ειρήνη θα απαιτήσει την επίτευξη μιας ισορροπημένης συναίνεσης, όπου θα αισθάνονται εξίσου ικανοποιημένα και απογοητευμένα και τα

δύο μέρη. Αυτό θα είναι δύσκολο, αλλά δεν είναι αδύνατο και, κατά την άποψή μου, πάντα αξίζει τον κόπο.

Θα συναντήσετε με τον πρόεδρο Αναστασιάδη, τι θα συζητήσετε; Θα συζητήσουμε τα πιο σημαντικά θέματα, όπως οι διμερείς πολιτικές και οικονομικές σχέσεις των χωρών μας και πώς μπορούν να αναπτυχθούν περαιτέρω. Σίγουρα θα αγγίξουμε το Κυπριακό και την τρέχουσα οικονομική κρίση. Θα τον διαβεβαιώσω για την συνεχή υποστήριξη της Σλοβακίας για τις προσπάθειές του για την εξεύρεση ειρηνικής, δίκαιης και βιώσιμης λύσης του Κυπριακού.

Αναστασιάδης προσπαθεί να εξασφαλίσει την επιστροφή των Βαρωσίων στους νόμιμους ιδιοκτήτες τους ως ένα Μέτρο Οικοδόμησης Εμπιστοσύνης και καταλύτη για τις περαιτέρω διαπραγματεύσεις. Από την άλλη πλευρά, υπάρχουν ανησυχίες από την τουρκοκυπριακή κοινότητα, ότι η επιστροφή των Βαρωσίων θα καθυστερήσει την όλη διαδικασία μια που ένα σημαντικό κίνητρο για τη συμμετοχή στις διαπραγματεύσεις, θα μπορούσε να καθεθεί. Ως εκ τούτου, θα ήθελα να δουν την επιστροφή των Βαρωσίων ως μέρος μιας συνολικής λύσης και όχι ως ένα μέτρο οικοδόμησης εμπιστοσύνης. Η προσωπική μου άποψη είναι ότι δεν είναι μόνο τα Βαρωσία, αλλά κάθε μέτρο οικοδόμησης εμπιστοσύνης που μπορεί να συμβάλει στην τελική λύση πρέπει να τεθεί στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων και να συζητηθεί. Αλλά κανένα μέτρο οικοδόμησης εμπιστοσύνης θα είναι επιτυχές χωρίς την συναίνεση και την συμφωνία των δύο πλευρών.

Ποιος πρέπει να είναι ο ρόλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης; Ο ρόλος της ΕΕ πρέπει να ενισχυθεί και να διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στο πλαίσιο των προσπαθειών των Ηνωμένων Εθνών. Προσωπικά πιστεύω ότι αυτές τις μέρες οι δύο κοινότητες χρειάζονται περισσότερο την παρουσία της ΕΕ, με τη μορφή τεχνικών και συμβουλές εμπειρογνομήνων

και όχι πολιτικές κινήσεις. Μετά την επίτευξη λύσης, αυτό πρέπει να μετατραπεί και να εφαρμοστεί στην καθημερινότητα. Η σχεδιαζόμενη ενίσχυση του ρόλου του Pieter van Nuffel, του ειδικού απεσταλμένου του κ. Μπαράζο, θα είναι πολύ κρίσιμη και χρήσιμη.

Το δικό σας βελούδινο διαζύγιο; Δεν υπάρχουν δύο χώρες στον κόσμο ίδιες και δεν υπάρχει κοινή θεραπεία ή εγγύηση ότι ένα σενάριο σε μια χώρα θα μπορούσε να εφαρμοστεί σε άλλη χώρα. Η διάσπαση της πρώην Τσεχοσλοβακίας συνέβηκε το 1992/1993 μέσα σε ένα συγκεκριμένο γεωπολιτικό και ιστορικό πλαίσιο. Οι προϋποθέσεις, λόγοι και συνθήκες ήταν συγκεκριμένες. Ευτυχώς, αυτό συνέβη ειρηνικά και χωρίς απώλειες. 20 χρόνια αργότερα οι διμερείς σχέσεις μεταξύ της Σλοβακικής Δημοκρατίας και της Τσεχικής Δημοκρατίας είναι καλύτερες από ό,τι ήταν κατά τη διάλυση της πρώην Τσεχοσλοβακίας. Συνθήζουμε να λέμε ότι «χωριστάκαμε μόνο για να ενωθούμε και πάλι στην ΕΕ». Η προσπάθεια των Κυπρίων αγκυροβόλησε σε αμέτρητα ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών και τις συμφωνίες υψηλού επιπέδου, για να εργαστούν για την επανένωση του νησιού. Με άλλα λόγια, θέλω να πιστεύω ότι ψάχνετε ένα γάμο και όχι διαζύγιο.

Η Σλοβακία θα μπορούσε να προμηθεύεται κυπριακό φυσικό αέριο

Η ανακάλυψη των κοιτασμάτων φυσικού αερίου στην ΑΟΖ δημιουργεί νέες προοπτικές για συνεργασία μεταξύ Κύπρου και Σλοβακίας; Αναμφίβολα. Η Σλοβακία, ως χώρα που εξαρτάται σημαντικά από το φυσικό αέριο και το αργό πετρέλαιο από τη Ρωσική Ομοσπονδία, έχει γίνει όμπρος της «εσωτερικής διαμάχης του φυσικού αερίου» Ουκρανίας - Ρωσίας το 2009. Εκείνη την εποχή η ικανότητά μας να αναπτύξουμε ήταν πολύ περιορισμένη από ό,τι είναι τώρα. Ήταν ένα καλό μάθημα για εμάς, γιατί συνειδητοποιήσαμε ότι έπρεπε να διαφοροποιήσουμε τις ενεργειακές μας πηγές. Για να γίνει αυτό μπορούμε να προμηθευόμαστε φυσικό αέριο από τη Δυτική Ευρώπη, μέσω της τεχνολογίας αντίστροφης ροής αερίου. Μια άλλη δυνατότητα θα ήταν για τη Σλοβακία να χρησιμοποιεί προμήθειες φυσικού αερίου από την Κύπρο. Σε λίγα χρόνια η Κύπρος θα είναι ένας σημαντικός και στρατηγικός εξαγωγέας των προϊόντων υδρογονανθράκων για τις άλλες ευρωπαϊκές χώρες. Θα συζητήσουμε αυτά τα στρατηγικά ζητήματα σήμερα κατά τη διάρκεια της επιχειρηματικής εκδήλωσης στη Λεμεσό. Η Σλοβακική Δημοκρατία εκτιμά τα έργα διπλής διαφοροποίησης (των ενεργειακών πηγών και των οδών εφοδιασμού) που θα συμβάλλουν στην αύξηση του βαθμού ενεργειακής μας ασφά-

Η Κύπρος θα είναι ένας σημαντικός και στρατηγικός εξαγωγέας υδρογονανθράκων για τις άλλες ευρωπαϊκές χώρες

συνεργάζεται στενά με το Κυπριακό Επιμελητήριο Εμπορίου και Βιομηχανίας (ΚΕΒΕ). Ο επιχειρηματικός σύνδεσμος έχει δική του ιστοσελίδα και άρχισε να εκδίδει ένα ενημερωτικό δελτίο. Πρόσφατα το Διοικητικό Συμβούλιο του ενέκρινε ένα σχέδιο δραστηριοτήτων για την προσεχή περίοδο.

Σας συνοδεύουν επιχειρηματίες που θα υπογράψουν συνεργασία με τον Κυπριακό Οργανισμό Πρόωθησης Επενδύσεων (CIPA); Το Υπουργείο Εξωτερικών και Ευρωπαϊκών Υποθέσεων της Δημοκρατίας της Σλοβακίας έχει αναλάβει την ευθύνη για την οικονομική διάσταση

της διπλωματίας. Σε αυτό το πλαίσιο υποστηρίζουμε οποιοδήποτε δραστηριότητες των σχετικών θεσμικών οργάνων στον τομέα της προώθησης των επενδύσεων και των επιχειρήσεων. Κατά την επίσημη επίσκεψή μου συνοδεύομαι από επιχειρηματική αποστολή και θα υπογράψω δύο έγγραφα - Μνημόνιο Συνεργασίας σε επίπεδο ΚΕΒΕ και CIPA με τους Κύπριους ομολόγους τους.

Σε ποιους τομείς επενδύσεων μπορεί να συνεργαστούν οι δύο χώρες; Ο Εξαγωγικός Πιστοναλισμός της οικονομίας μας, με έμφαση στη βαριά βιομηχανία και τα μηχανήματα είναι αρκετά διαφορετικός από την κυπριακή οικονομία που βασίζεται στις τραπεζικές, χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες και τον τουρισμό και ως εκ τούτου δεν είναι αμέσως προφανές ότι οι οικονομικές ζώνες των χωρών μας θα μπορούσαν να συνεργαστούν. Γι αυτό, βλέπουμε ένα τεράστιο δυναμικό στο νεοσύστατο Κύπρο-Σλοβακικό Επιχειρηματικό Σύνδεσμο που θα επιδιώξει να εντοπίσει πιθανούς εμπορικούς εταίρους μεταξύ των χωρών μας, προκειμένου να δημιουργήσουν νέες επαφές που θα προωθήσουν και να ενισχύσουν τις συναλλαγές μας. Ως μικρότερες χώρες έχουμε τη δυνατότητα να συνεργαστούμε σε επίπεδο μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων. Έρευνα και την καινοτόμος τεχνολογία είναι ένας άλλος τομέας όπου μπορούμε να βρούμε κοινό έδαφος, ιδίως στο επίπεδο των ερευνητικών ιδρυμάτων μας, που έχουν τεράστιες δυνατότητες και εξαιρετικά εκπαιδευμένο προσωπικό.